

Hvad Mrs. Besant maatte gaa igjennem for denne lille bogs skyld, grænser til det utrolige. Hun skrev den, besjælet af en inderlig medlidenhed med alle de fortrykte kvinder, som tvinges til at sætte uvelkomne børn ind i verden, og besjælet af inderlig medlidenhed med de ulykkelige og forsømte børn. Langt fra at prædike en slap moral, fremholdt hun just kravet til større selvbeherskelse, ogsaa indenfor ægteskabet. Men den store hob rasede mod hende, nogle af uvidenhed, andre af ondskab; hun blev anklaget for retten og da hun ikke kunde straffes for at have udgivet bogen, greb man til andre midler. Hendes datter blev taget fra hende. Pastor Besant, hendes fraskilte mand, fiskede i rørt vande og paastod, at en person, der selv erklærede at være atheist; og som „skrev en bog der forfægtede fri kjærlighed“, — hvilket ved alle retsforhandlinger blev oplyst at være usandhed — ikke kunde være skikket til at opdrage et barn. Og Mrs. Besant maatte give slip paa sin datter. Hun tilbød at betale for hendes underhold og opdragelse, hvorsomhelst dommeren maatte bestemme, blot barnet kunde vedblive at staa under hendes opsigts — det var forgæves. Barnet blev givet tilbage til faderen*).

Dette var et forfærdeligt slag for Mrs. Besant. Hun elskede sin datter saa højt; hun havde været en ualmindelig god og kjærlig moder — noget, som selv dommeren maatte indrømme. I navn af kristendom og moral skilte man moder og barn. Og dog kunde ingen sige Mrs. Besant noget umoralsk paa. Hendes private liv var hævet over dadel, og i sine foredrag saavel som i sine smaaskrifter opstillede hun bestandig de høieste moralske idealer. De kjendsgjæringer, Mrs. Besant lagde frem i sin bog, findes i enhver medicinsk lærebog. Men — siger Mr. Stead — forholdet mellem mand og kvinde maa have mange mørke punkter, siden der altid opløftes et saadant rædselsskrig, naar man vil trække almindelige kjendsgjæringer frem i dagens lys. Men var det alligevel ikke bedre roligt og lidenskabsløst at diskutere sagen end at lade den ligge hen i mørke og uhumskehed?

I otte aar levede Mrs. Besant nu kun for sit arbejde. De sociale spørgsmaal optog hende ganske. Hun var Bradlaugh's høire haand, og i venskabet med ham og hans kreds fandt hun nogen erstatning for, hvad hun havde mistet.

Men heller ikke disse venner skulde hun beholde.

Uden selv at ville eller vide det havde Mrs. Besant engang grublet sig bort fra den kristne tro og ind i atheismen. Uden selv at ville eller vide det havde hun nu fjernet sig fra Bradlaugh's ideer.

Mr. Bradlaugh tilhørte det radikale parti, men han var

*) Nu, da datteren er voksen, er hun efter eget Ønske vendt tilbage til sin moder; loven kan ikke længer holde hende tilbage.